

Gemeente Midden-Groningen

Postbus 75

9600 AB Hoogezand

IBAN NL 45 BNGH 0285 1729 48

Tel.nr: (0598)-373737

www.midden-groningen.nl

SAMENVATTING

Uitvoeringsplan proeftuin aardgasvrije wijken
Midden-Groningen | Hoogezand | Gorecht-Noord

Team Omgevingskwaliteit

Indiener: Gemeente Midden-Groningen
Datum: 29 juni 2018
Contactpersoon: Erwin Postma
E-mail: erwin.postma@midden-groningen.nl
Telefoon: 0598-373892

Op 22 juli 1959 werd het eerste Groninger aardgas gewonnen in Slochteren. Het gasveld was zeer belangrijk voor de naoorlogse ontwikkeling van Nederland. Niet alleen voor warmte, maar ook voor de welvaart. Maar het Groningse gas is eindig en in een groot gebied ondervinden we nu de gevolgen van aardgaswinning in de vorm bodemdaling en aardbevingen. Daarom willen we stoppen, liever vandaag dan morgen. Hier in Midden-Groningen, voormalige gemeente Slochteren, hebben we alle reden om het gebruik van aardgas snel af te bouwen. In ons uitvoeringsplan presenteren wij u graag ons plan voor de start van een aardgasvrij Midden-Groningen. Te beginnen met de buurt Gorecht-Noord in Hoogezand.

De oorsprong: Warmtenet Hoogezand

Vanaf 2012 heeft het Waterbedrijf Groningen Duurzaam samen met de gemeente Midden-Groningen en andere belanghebbenden een plan uitgewerkt voor een warmtenet in Hoogezand-Zuid. Deze wijk is dichtbevolkt en ligt vlakbij industrieel gebied. Het inzetten van een warmtenet op basis van restwarmte is hier daarom kansrijk. Echter, het plan kende nog een onrendabele top en daarmee komt het verzoek van het ministeries van BZK en EZK als geroepen. Voor onze aanvraag konden wij bouwen op het eerder uitgewerkte warmteplan, nu uitgewerkt tot het uitvoeringsplan.

Buurtkeuze en techniek

Het zwaartepunt van het oorspronkelijke plan lag al in Gorecht-Noord: 693 woningen in grote wooncomplexen van de in totaal 903 woningen in dit plan zaten al in het oorspronkelijke plan. De basis van dit plan ligt bij de kartonfabriek van ESKA. Deze produceert een flinke hoeveelheid restwarmte. Op dit moment vervliegt deze warmte letterlijk. Het hergebruik van deze restwarmte in een warmtenet is onderzocht en blijkt zeer kansrijk. Met de combinatie van de restwarmte en grote wooncomplexen kunnen in één keer grote stappen worden gezet. De overige woningen in de buurt liften hier nu op mee. ESKA zelf is ook actief bezig met mogelijkheden tot verduurzaming. Zij zien hierin technisch haalbare opties, maar op dit moment is de businesscase (nog) te ongunstig om al ingrepen te realiseren. Op de lange termijn zal ESKA echter ook overstappen op een duurzaam alternatief. Naast het plan voor het warmtenet, voorziet ons plan ook in een aanpak voor particuliere woningen. Deze aanpak vraagt om goede communicatie en een zorgvuldig proces.

Processtappen

De ingrepen in de woningen leveren de bewoners meer wooncomfort op leiden tot kwaliteitsverbetering en aannemelijke waardevermeerdering. Maar we doen meer om volledig aardgasvrij te worden. Gorecht-Noord wordt in verschillende stappen aangepakt:

1. Energiebesparing: optimaliseren isolatie en kierdichting met comfortpakket voor woningen
2. Inductieprogramma: ook het koken moet aardgasvrij
3. Duurzame warmte: het duurzaam warmtenet dat wordt gevoed met restwarmte
4. Maatwerk voor particulieren: aanpak in samenwerking met het Energieloket Groningen
5. Aardgasnetwerk: uitfaseren en afsluiten van het aardgas.

Het eerste deel is gerealiseerd: het gemeentehuis, cultuurhuis, zwembad en de sporthal draaien al op de 1^e fase van het warmtenet in de naastgelegen buurt 'stadshart'. We starten daarnaast in 2018 met stappen 1 en 2. In de tussentijd zullen we ook de communicatie met bewoners opstarten en ons technisch, procedureel en financieel voorbereiden. In 2019 kunnen we starten met de aanleg van het warmtenet en de realisatie van maatwerkoplossingen voor particulieren. In 2023 kan vervolgens de aardgaskraan in Gorecht-Noord dicht.

Samenwerking en draagvlak

Bij de totstandkoming en uitvoering zijn verschillende belanghebbenden betrokken:

- Waterbedrijf Groningen Duurzaam > aanleg en exploitatie van het warmtenet
- ESKA levert restwarmte aan het Waterbedrijf als input voor het warmtenet
- We vragen de verschillende woningcorporaties in de buurt waar nodig te investeren in energetische optimalisatie van hun bezit. Daarnaast spelen zij een belangrijke rol bij de communicatie richting hun bewoners
- Enexis is als netbeheerder verantwoordelijk voor het bestaande gasnetwerk en zal dit in 2023 beëindigen. Daarnaast speelt zij een belangrijke rol in het optimaliseren van het elektriciteitsnetwerk bij de toepassing zonnedaken op de aanwezige gebouwen.

Gevraagde Rijksbijdrage

Het Rijk wordt gevraagd om een bijdrage van € 6.266.250 (903 won., gem. € 6.939 per woning). Deze kosten bestaan uit de onrendabele top van een aantal maatregelen. Gezien de CBS-afbakening van de buurt en de verhouding van de proeftuin tot het aantal woningen, zijn wij van mening hiermee geen onevenredig beslag op de beschikbare rijksmiddelen te doen. Mocht de totaal gevraagde rijksbijdrage in relatie tot de beschikbare rijksmiddelen wel te hoog gevonden worden, dan hebben wij in nader overleg de mogelijkheid van een aantal terugvalopties, tot een minimum gevraagde rijksbijdrage van € 2.997.500 (693 won., gem. € 4.325 per woning).

Bewoners en woningcorporaties worden gevraagd te investeren in optimalisatie van de woningen door isolatie en kierdichting. Woningcorporaties kunnen deze kosten dekken uit huur(verhoging). Voor particuliere woningeigenaren worden financiële arrangementen aangeboden vanuit het aanbod door het Energieloket Groningen.

Opschalen en leren

In het oorspronkelijke plan voor het warmtenet Hoogezand zaten verschillende woningen en wooncomplexen in verschillende wijken. Er is een reële kans om in meerdere wijken vervolgstappen te zetten. Dit is technisch goed mogelijk en het verbetert de businesscase (lagere onrendabele top bij uitbreiding van het warmtenet). Ook het laten aansluiten van andere gebouwen leidt tot een betere businesscase.

Gerecht-Noord kent ongeveer 210 grondgebonden woningen. Het aardgasvrij maken van deze woningen vraagt om een één-op-één inzet met bewoners, met mogelijkheden tot maatwerk. In deze proeftuin gaan we experimenteren met de inzet van restwarmte en doen we ervaring op met het snel uitrollen van een warmtenet. De lessen die we leren uit de ervaringen met deze proeftuin kunnen we vervolgens toepassen in omliggende buurten en wijken.

Kostenreductie bereiken we door de inzet van het collectieve programma in samenwerking met het Energieloket Groningen. Daarnaast ontstaat op langere termijn kostenreductie voor opschaling van het warmtenet in de gehele wijk Hoogezand-Zuid.

Inbedding en verbinding

Het uitvoeringsplan voor een aardgasvrij Gerecht-Noord draagt sterk bij aan de duurzaamheidsambities in de regio. De gemeente Midden-Groningen heeft de energietransitie als speerpunt van haar collegeprogramma gemaakt. We willen een ondersteunende rol en een voorbeeldrol hebben. Ook voor overige publieke gebouwen, voortuigen en openbare verlichting willen we zo snel mogelijk overstappen op duurzame energie.

Daarnaast worden lokale doelstellingen - zoals projecten in de buurt en ingrepen in de woon- en leefomgeving - zoveel mogelijk meegenomen bij de aanleg van het warmtenet. Ook levert deze proeftuin een bijdrage aan doelstellingen zoals veiligheid (inductie koken is veiliger dan koken op gas, gezien het grote aandeel ouderen in de buurt), verbetering van de bestaande woningvoorraad en de realisatie van een woonzorgzone. Tot slot zien we trots onder bewoners om aardgasvrij te worden in het aardbevingsgebied!